

Волченко Н. В.,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Сумський національний аграрний університет

Волченко Є. О.
фізична особа підприємець
м. Суми

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПІДПРИЄМЦЯМИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Останні дві декади вектор зовнішньоекономічних інтересів чітко змістився у сторону євроінтеграції. Кульмінація активності за даним напрямом відбулася вже з початком повномасштабного вторгнення росії, коли Україною було подано заявку на вступ до Європейського Союзу. Вже 23 червня 2022 р. ЄС було ухвалено рішення щодо надання Україні статусу країни-кандидата на членство у даному інтеграційному угрупованні. Зміни, які невідворотно прослідують за таким кроком, впливатимуть на всі сфери діяльності, зокрема і підприємницьку діяльність.

Сьогодні в Україні за даними Державної служби статистики зареєстровано 1 422 526 фізичних осіб підприємців (ФОП) [1]. Кожен з таких підприємців стикатиметься зі змінами у правовому, економічному, організаційному, управлінському та інших аспектах функціонування. Норми функціонування будуть змінені у відповідності до правил та стандартів ЄС. Спираючись на досвід країн, що приєдналися до ЄС в останніх хвилях розширення, можна прогнозувати зростання обсягів інвестицій та споживчій бум, які, наприклад, у Польщі сприяли збільшенню у ВВП частки послуг та зниження частки сільського господарства, підвищення продуктивності за рахунок технічного прогресу та посилення конкуренції на внутрішньому ринку, збільшення виробництва продукції з середнім та високим ступенем переробки, збільшення частки країни у світовій торгівлі [2].

Для ФОП сьогодні діє спрощена система оподаткування, яка потребуватиме змін при набутті членства. Аналіз Комітету Верховної Ради з фінансів, податкової та митної політики визначає необхідність блокування використання системи спрощеного оподаткування задля ухилення від офіційного працевлаштування та, таким чином, ухилення від сплати певної частини податків. Ними відповідно буде або розроблено специфічні критерії, які допоможуть визначити чи не є відносини між ФОП та компанією трудовими, або ФОП третьої групи буде заборонено працювати з юридичними особами [3].

Акценти на підтримці мікро-, малого та середнього бізнесу у ЄС завжди зводилися до підтримки та всілякого стимулювання розвитку. Побожування, що часто озвучуються вітчизняними товаровиробниками, стосуються переходу до певних стандартів, яких потрібно дотримуватися як щодо якості кінцевого продукту, так і щодо самих виробничих процесів.

Проте, не слід забувати, що дотримання стандартів ЄС автоматично призведе до підвищення показників конкурентоспроможності продукції. Можна очікувати, що основні характеристики малого бізнесу, який розвивається у країнах ЄС, стануть притаманні і вітчизняним суб'єктам. Звертаючись до існуючих прогнозів науковців у цій сфері, можемо передбачити, наприклад, очікуваний високий темп “перетворення ідей в ринкову продукцію” [4, с. 998]. Більш прогнозована ринкова ситуація (як така, що сформувалася на усталеному ринку країн-членів ЄС) полегшує розуміння можливих векторів розвитку попиту на продукцію, що виробляє конкретний підприємець. Більш прогнозованими виявляються і цільова аудиторія, конкуренти, тренди та потреби споживачів, що допомагає швидко зайняти вільну нішу на ринку.

Фінансування реалізації бізнес-ідеї звісно відрізнятиметься у залежності від конкретної країни, проте і в рамках самого ЄС існують різноманітні фінансові інструменти та програми, в тому числі і ті, що допомагають мікропідприємствам отримати кошти на реалізацію певного бізнес-плану. Гарантування кредитів, яке надається державними та приватними фінансовими установами, дуже популярні серед мікропідприємств у країнах ЄС. Ці гарантії певною мірою покривають

ризика неповернення кредиту. Як наслідок, кредитори можуть бути більш вільними, що відкриває шлях для мікропідприємств до отримання легшого доступу до кредиту. Слід також зазначити і можливості, які надає Європейський інвестиційний фонд, який є частиною групи Європейського інвестиційного Банку та спеціалізується на підтримці малих і середніх підприємств, фінансуванні підприємницької діяльності, розвитку, інновацій, досліджень і розробок, зайнятості й регіональному розвитку [5].

Орієнтація одразу на міжнародний ринок як самого продукту, так і його просування за умови членства у ЄС країни, у якій провадиться підприємницька діяльність, може забезпечити додаткову стійкість до змін. Весь спектр маркетингової діяльності, починаючи від визначення цільової групи клієнтів, розробки стратегії маркетингу та завершуючи реалізацією продукту або послуги буде орієнтований на широкий ринок, як мінімум регіональний. Такий ринок є однозначно більшим, що диверсифікує та збільшує клієнтську базу, а отже, і можливості для продажу та отримання прибутку. Окрім диверсифікації споживацького сегменту відбувається ще і розподіл можливих ризиків між різними країнами. Навіть попри глобалізацію та взаємозалежність економік, якщо бізнес працює тільки на внутрішньому ринку, то він значно залежить від кон'юнктури в одній країні або регіоні. Не слід забувати про доступу до нових технологій та знань, можливості знаходити нові ринки збуту, зниження вартості виробництва завдяки економії на масштабі при виході на зовнішній ринок.

У підсумку, можна констатувати факт інтенсифікації розвитку мікробізнесу у довгостроковій перспективі завдяки набуттю членства у ЄС. Не дивлячись на фінансові, адміністративні, регулятивні бар'єри, підприємництво отримує додаткову підтримку, адже розвиток саме цієї сфери допоможе збільшити надходження до бюджету та покращити ситуацію щодо зайнятості населення. Навіть за умови наявності негативних наслідків та проблем, з якими стикатимуться фізичні особи підприємці у короткостроковому періоді (висока конкуренція, необхідність адаптації до нових правил та норм ринку тощо) в

цілому практика східноєвропейських країн свідчить про додаткову підтримку та стимули до розвитку.

Література:

1. Кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців за регіонами України з розподілом за ознакою статі керівника. Державна служба статистики України. URL:

https://ukrstat.gov.ua/edrpo/ukr/EDRPU_2023/kfop_reg/arh_kfop_reg_23_e.html

(дата звернення: 01.05.2023)

2. Терещук А. Вступ України до ЄС: переваги для громадян та бізнесу. Лігакон/Аналітика. 4 травня 2022. URL:

https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/211004_vstup-ukrani-do-s-perevagi-dlya-gromadyan-ta-bznesu (дата звернення: 01.05.2023)

3. Пшеничний П. “Знижувати зарплатні податки доцільно за умови одночасної детінізації зарплат”, – голова податкового комітету Ради Данило Гетманцев. Портал Delo.ua. URL: <https://delo.ua/economy/znizuvati-zarplatni-podatki-potribno-lise-za-umovi-odnocasnoyi-detinizaciyi-zarplat-golova-podatkovogo-komitetu-radi-danilo-getmancev-409318/> (дата звернення: 01.05.2023)

4. Стояненко І., Біленко Я. Розвиток малого та середнього бізнесу в країнах ЄС. *Молодий вчений*. 2018. №. 1 (53). С. 997–1001

5. Коротко про Європейський інвестиційний банк (ЄІБ). Європейський інвестиційний банк. Люксембург, 2022. 28 с. URL: https://www.eib.org/attachments/publications/eib_at_a_glance_uk.pdf (дата звернення: 01.05.2023)